Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזע בלאטט ערשיינט
דרייאמאל יאהרענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג,
אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-ווערה.
האלביעהריג 5 „ „ „ „
פיערטעלייאהריג 2 גול. אונד 50 קר. ע.-וו.
פיר אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-ווערה.
האלביעהריג 5 גול. אונד 50 קר. ע.-וו.
פיערטעלייאהריג 2 „ „ 75 „ „ „

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
אבונומעריען
אונד דער פרענומעריאנדו-פרייס
בענינגא מיט דעם פעסטאנע דעם
עיסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אי
פעסט
אלט-נאסטע גו. 1.
וואהן מאן אויך דיא פרענומעריא-
ציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבע.

Nr. 149, אכטער יאהרגאנג — פעסט, מיטטוואך יא' טבת ה.ת'ר'ל'ז. — Pest, den 27. Dezember 1876.

לודוויג קאשוטה

איבער דיא אריענטאלישע פראגע.

דען לעטצטען בריעף דעם בערידמטען אונגארישען שטאאטס-מאנגעס קאשוטה האבען ווייר בעריישט אין גרעדיגנטער קירצע מיטטעהיילט: דיעזער בריעף איזט אבער זא אינטערעסאנט, דאס ווייר הייר ווייעדער איין דיא הייפט-פונקטע דעסזעלבען צוריקקאממען מיססען.

פאר אללעם ווירפט הערר קאשוטה דיא פראגע אויף: ווא דענן דאס קאממט, דאס דיא טורקישע אנגעלעגענהייט מעהר אלס יעדע אנדערע גאנץ איראפא אינטערעסירט, זא דאס דיעזע אריענטאלישע פראגע צור אייראפעאישען פראגע ווארדע?

דיעזיג ערטהיילטע ער גין פאלגענדע טרעפפענדע אנטווארט: ניכט דיא דיעבע צור טורקייא איזט עס, ווילכעס בייא אונס זא דאס אינטערעסע ערוועקט, זאנדערן דיא פרעכט פאר דער רוסישען מאכט-פערגראסערונג: רוסלאנד האט אנגעפאנגען דען גאנצען נארדען פאן איראפא אונד אזוגן אין דיעזער מאכט, ווען עס גין איך דען זיד-אסטען איראפאס בעקאממט, דאנן איזט בייגאדע גאנץ איראפא אין געפאהר, פאן רוסלאנד אומזוגען אונד ערדרוקט צו ווערדען, מיט אינעם ווארט: דיא אריענטאלישע אנגעלעגענהייט צוערסט דאדורך דיא אייפמערקזאמקייט גאנץ איראפאס אויף זיך, ווייל מאן בעזאגט, דאס זיך דיא אנגעהן געפרכטעטע רוסישע מאכט דורך דיא עראבערונג דער טורקייא נאך פערגראסערן ווערדע: —

גאנץ איראפא האטטע פאר זעכס יאהרען רוהיג צוגעזעהן, ווא רוסלאנד דיעע מאכט דורך דיא עראבערונג פראנקרייכס פערגראסערטע, ווול מאן עבען פאר אינעם פרייען גראסען דייטשען רייכע ניכט פרכטעט: אבער פאר אינער פערגראסערונג דער הארט-בערדרוקענדען רוסישען מאכט צוטעהן אללע פרייהייטען אין איראפא.

דיא אריענטאלישע פראגע בלייבט דיעמיט נור זא לאנגע אינע איראפעאישע פראגע, זא לאנגע מאן דיא רוסישע פערגראסערונג דורך דיא טורקייא פרכטעט: זאבאלד אבער דיעזע פרכט פאר רוסלאנד איראהרען ווירד, זא ווירד מאן זיך אים דיא טורקישען אינטערעסען אונד רעגיאנען עבענזא ווענג קיממערן, ווא מאן זיך אים דיא ווייג שאפנישע רעגיאלציאן קיממערט.

נאפאלעאן דער ערסטע פפלעגטע צו זאגען: איראפא ווירד אינמאל עגטווידער גאנץ רעפובליקאניש — אדער גאנץ רוסיש אונד קאזאקיש. — פאר דיעזעס רוסיש-ווערדען פרכטעט מאן זיך עבען, אונד דעסהאלב ווירד עטצט ווערד פערקריעגונג דער טורקייא נור אלס אינע פערגראסערונג רוסלאנדס געפרכטעט.

דאס שאנסטע אין דיעזער רוסישען געשיכטע איזט, דאס דער רוסישע ראיזער ערקלערטע, ניכט אים עראבערונגס-וזכט אין דיא טורקייא אינגרייפען, זאנדערן אים מעגשליכע-ווייעבע אונד אים מיטלייד פיר דיא הארט-בעדרוקטען קאטהאליקען אין דער טורקייא, — וועלכע לייד שטעכט אין דיעזער ערקלערונג: זייטדעם דיא קאטהאליקען עסטסטערען, דאס נאך דיעע מ אט ה אל י ש ע מאכט אים רייגער מענשען-ליעבע אדער אים מיטלייד אירגנד אירגענדען אינען שרעקט מאכען לאססען; מאן מאגע נור אין ווייגיג דיא וועלט-געשיכטע צור האנד נעהמען אונד זעהען, ווא פיעל אונשולדיג בלוט דיעזע קאטהאליקען שאן פער-גאססען האבען!

ווערע דיא געשיכטע ניכט גאר זא טרייריג אונד אייהרליך מאן מיססט לייט אייפלאכען, ווענן מאן הארט דאס גערادע רוסלאנד, וועלכעס פאן יעהער יעדעס געפיהל פיר מענשען-ליעבע פער-ניכטעטע, יעטצט אים מענשען-ליעבע אונד מיט-לייד דען קאטהאליקען אין דער טורקייא העלפען ווילל! — וועלך ביטטער-באזזס לאכען בעמעכטיגט זיך איינעס מענשען, ווענן מאן בעדענקט, דאס גערادע רוסלאנד, דער גראסטע פיינד דער פרייהייט, יעטצט פאן דער טורקייא אינע פרייערע אונד פערבעססערטע פערוואלטונג פערלאנגט! — ווארהליך מידהאט פאשא, דער יעטציגע גראס-ווייזיר, קאנגטע פיר רוסלאנד קריעגן בעססערן שטייד שפיעלען, אללס דאס ער יעטצט אין דיא טורקייא דיא פרייע קאנשטיטוציאן אינפיהרען לייעט! א ל ל ע אייראפעאישען שטאאטען, אללא זעלבסט דיא מאהאממעדאנישע טורקייא, זונד יעטצט שאן קאנשטיטוציאנעל — אונד נור דאס קאטהאלישע רוסלאנד בלייבט נאך איממער אין אבסאלוטיזם, פאלקער-בעדרוקענדער שטאאט! רוסלאנד האט אללא בייא זייגעס „מיטלייד" פיר דיא אינגאדער דער טורקייא נאר צו פיעל פרייהייט אין דער טורקייא צו זעהען בעקאממען, אונד עס האט גין צו פרכטען. דאס יעטצט דיא קאטהאליקען אין רוסלאנד פערלאנגען ווערדען, דאס אירגען דיא רוסישע רעגיערונג „אים מיטלייד" עבענזא פיעל פרייהייט געבען מאגע, ווא דיא טורקישע רעגיערונג דען קאטהאליקען אין דער טורקייא אים רוסישעס מטלייד געבען מיססט! —

ווילכע אבשייליכע לייגען האט אייך רוסלאנד בייא דעם פערבייס-טורקישען קריעגע פאבריצירט! — ווא האט דענן פערבען אונטער טורקישער אבערהערשאפט געפעהלט? עס האטטע יא פאן דער טורקייא אללע פרייהייטען? — אבער נור רוס-לאנד האט עס צום קריעגע אויפגעהעצט: רוס-לאנד פערשפראך, אים דעם קלייגען פרוסטע-טהים פערבען אין גראסעס פרייעס פערבישעס קאנגגרייך צו מאכען — אונד דיעזע רוممען פער-בען גלייכזאגען אייגע פרייהייט דורך דאס פרייהייטס-פיינדליכע רוסלאנד צו ערלאנגען! דיעזעס פאן רוסלאנד אויפגעשטאכעלטע פערבען לייגט יעטצט נאכין בעזיעגע דארגיעגען, אונד ווענן דיעזע פער-בען דורך דען שארען קלנג געוואפנען, דאנן אללע-טען זיא זיך נאך הייטע אלס פיינדע רוסלאנדס אונד אלס אנגעגנער דער טורקייא ערקלערען, דא זיא פאן דער טורקייא מעהר פרייהייט אדס פאן רוסלאנד צו ערווארטען האבען. אללע סלאוויען קאנגטען הייעיגס ערזעהען, ווא פאלט אירע איינבילדונג איזט, ווענן זיא פאן רוסלאנד עטוואס גוטעס האפפען!

רוסלאנד ווירד יעטצט ווארשיינליך אללעס מאגליכע אנגעגרען ווארלען, אים דעס פאן איהם געפאפטטען פערבען ווידער אויפזעהלפען, דא-מיט עס ווייל אזוגען בייא דען זיד-סלאוויען ניכט גענגליר פערלערע: אבער ווענן רוסלאנד אויפ-הערט, דאנן אינטערדרוקט עס, אונד זעלבסט רוممענען שטעהט יעטצט אין געפאהר, פאן רוס-לאנד פערשלונגען צו ווערדען.

אך ווא שארף, דאס יעטצט פראנקרייך נאך בעזיעגע אונד גיעלעגענהייט איזט! פראנקרייך וואר נאך דיעזעס רוסלאנד געוואכסען! — אבער יעטצט! יעטצט ווילל גיעמאנד געגען דיא רוסישע עראבערונגס-פאלטיק אויפטרעטען. דאס גראסע דייטשלאנד פיר בעטעט מיט רוסלאנד אנגעפאנגען, דענן ווא לייכט קאנגטע רוסלאנד אויס ראבע זיך מיט פראנקרייך געגען דייטשלאנד פערבינדען!

מאן זאגט, דאס אינגארן שאדען-פראה איזט, ווענן סערבען בעזיעגע אונד אינטערדרוקט ווירד. — דאס איזט ניכט וואהר, דיא אינגארן ווארען פאן יעהער פרייהייטס-פרינדליך, זא ווייסטען דיא פרייהייט ניכט בלאס פיר זיך, אנדערן אויך פיר אנדערע. דער אינגאר קאנן אין פרייעס סערבען ניכט פרכטען. סערבען קאנן אוהם נור דאנן גע-פעהרליך ווערדען, ווענן עס רוסיש ווירד. זאללטען דיא זיד-סלאוויען פראוויגען אינמאל ווירקליך פרייע ווערדען, פרייע פאם מעכטיגען רוסלאנד, דאנן ווערדען זיא זאגאר מיט אינגארן אינען בונד צו גרעגעניוויטיגעס שטעע אידער פרייהייט אונד אינאבהענגיגקייט שליעסען. יא, אין זאלכער בינד אינגארנס מיט דען פרייען זיד-סלאוויען שטאאטען אין דער דאנני ווערע זאגאר זעהר צו ווינשען, דענן נור אייך דיעזע ווייזע קאנגטען זיך דיא קליינגען שטאאטען גענגליטיג אונד מיט פעראיינ-טען קרעפטען אידרע פרייהייטען שטעהען.

ווייר פיר בעטען ניכט דיא סערבישע פרייהייט, זאנדערן בעפיר בעטען פיר אינזער לאנד דאס ווארט-סען דער רוסישען מאכט. ווענן דאס טורקישע ריך פאן רוסלאנד צערטרעممערט ווערדען זאללטע, דאנן ווערדען אייך דען טרעممערן דעס טור-קישען רייכעס קינע פ ר י י ע אונד אינאב-הענגיגע, זאנדערן ר ו ס י ש ע שטאאטען עגט-שטעהען — אונד עבען דיעזע ר ו ס י ש ע ן נאבבארן קאנגטען פיר אונגערן געפעהרליך, זעהר געפעהרליך ווערדען!

דיא רוסישע מאכט-פערגראסערונג דורך דיא עראבערונג דער טורקייא ווערע ניכט פיר אינגארן אללין, זאנדערן אייך פיר עסטערריך פאן גראס-סער געפאהר. עסטערריך אונד אינגארן מיססען ו ע ט ץ ט אין דען צייטען דער געפאהר צו-זאממענ-האלטען, אים זיך מיט פראיגטען קרעפ-טען גענגען דיא רוסישע עראבערונג צו ווערהרן, דיא אויסווערטיגע פאליטיק אין עסטערריך-אינגארן מים נור דאריין גערעכטעט זיין, דאס דיא טורקייא ניכט אים מינדעסטען פערקריעגט ווערדע, דא יעדע פערגרעסערונג דער טורקייא אינע פערגראסערונג רוסלאנדס בעדייטעט. ווייר מיססען אונס פרייען, ווענן דיא ערהאלטונג דער טורקייא אייך גרונד-לאגע פאן פרייהייט אונד גלייכהייט געלייגען זאללטע; דענן ווייר אינגארן געווייגען דאנן אין דער טורקישען נאציאן אינען זאלכען פרייגד, ווא ווייר אין דער גאנצען ווייטען ווערלד קיינען צווייטען פינדען קאנגטען. דיא זיד-סלאוויען ווערען פאן אהרען פאלשען האפפנונגען אייך רוסלאנד גע-הילט, אונד ווייר העטטען דיא בעסטען פרייגדע צו אונזערען גאבבארן!

* * *

דיעזע הייר גיערערגעשריעבענען געדאנקען אבער דיא אריענטאלישע פראגע בילדען דען ווייזענטליכען אינהאלט דעס קאשוטה'שען בריעפ-פעס. יעדער דענקענדע מענש ווירד דיא קלאר-הייט אונד ריכטיגקייט דיעזער געדאנקען אנער-קענגען. רוסלאנד ווילל ניכט דיא פ ר י י ה י ט דער בזיהער אונטערדרוקטען אינגאהנער אין דער טורקייא, זאנדערן ווינשט דען קריעג אונד דיא

סערן גלאנץ געזעהען ווירד, אלס איין פעסטקייט אונד דייערהאפטיגקייט. דא זאללטע מאן דאך צו דען גוטען אלטען ציטען צוריקקעהרען!

נייעסטעס.

פאָרגעסטערן אום 2 אוהר נאכמיטטאגס האט דיא ערסטע קאנפערענצ-זיטצונג אין קאנסטאנטינאפעל שטאטגעפונדען. דער פרעזידענט ביא דיעזער קאנפערענץ וואר דער פערטרעטער דער טירקיא, נאמענס מאיפעט פאשא. נאך ערעפענונג דער זיטצונג זאגטע מאיפעט פאשא: „זאעבען איזט איך דיא איינפיהרונג איינער פרייען קאנסטיטוציאן אין דער טירקיא פערקינדיגט וארדן, וועלכע אללע פריינדע דער פרייהייט בעפריעדיגען ווירד.“

דיעזיגע וואורדע נון דיעזעס טירקישען בעפאללמעכטיגטען דיא בזוהער געהיים גערעדאלטענען בעשלוססע דער פאר-קאנפערענצען מיטגעטהיילט. מאיפעט פאשא פערלאנגטע איינע טאגע צייט צור איבערלעגונג דיעזער בעשלוסسע. — דיא צווייטע קאנפערענצ-זיטצונג ווירד מארגען (דיענסטאג) שטאטפינדען, אונד אין דיעזער זיטצונג ווירד איך דאריבער בעראטהען ווערדען, אב מאן דען שאן אם 1-טען יענגער אבלייגענדען וואפענשטיללשטאנד נאך אים 14 טאגע פערלענגערן זאלל.

נאכדעם נון דער טירקישע בעפאללמעכטיגטע דיא קאנפערענצ-בעשלוסسע בעריטס אין העדען האט, זא ווערדען דיאזעלבען שאן הייטע אדער מארגען פעראפפענטליכט ווערדען.

* * *

דיא באנק-אנגעלעגענהייט ווירד דיעזע דיעזער וואכע ווערדע צור פערהandלונג געלאנגען. צו דיעזעס צוועקע ווערדען דיא עסטערריכיסשען מיניסטער, וועלכע ווערדע מיט אינעס נייען איינגלייכס-פלאנע אייפערזעהען, דעמנעכסט האמבען. דיא עסטערריכיסשע רעגיערונג האפפט, דאס מאן אין אינגארן אהרען נייען פלאן אנגענהמען ווערדע. — נון, וויר ווערדען זעהען!

געשעפטסבעריכט

פעסטער פריזע

קאָרן 2000 מעטער-צענטנער 9.70—10.20 גולדן.
האפער 7.85—8 גולדן.—
קוקורוזן אלטער 6.80 גולדען. — נייער 5—6 גולדן. —
גערסטע פיטטער 6.45—6.70 גול. מאלץ-וואארע 7—8.45 גולדן.
הייזע 5.30—5.60 גולדען.
רעפס 16½ גולדן.
וויצען פער פיר-יאהר 12.80—12.90 גולדן.
קוקורוזן פער מאי - יוני 6.85—6.90 גולדען.
האפער פער פיר-יאהר 8.25—8.30 גולדן.

מעהל-פריזע (פער 100 קילאגראמם אומפט זאק, פריא אב פעסטם): נומ׳ 0: 25 גולד. — קר., נומ׳ 1, 24 גול. 20 קר., נו׳ 2: 23 גול. 40 קר., נו׳ 3: 22 גול. 60 קר. נו׳ 4: 22 גול. — קר., נו׳ 5: 20 גול. 75 קר., נו׳ 6: 19 גולד. — קר., נו׳ 7: 18 גול. — קר., נו׳ 8: 15 גול. — קר., נו׳ 8½ 13 גולד. — קר., פיינע קלייע 4 גול. 30 קר., גראבע קלייע 4 גולד. — קר.

הילזענפריכטע: גראסע וויסע באהנען 10½— גולדען. צוויגעגעל 12, ערבסען 8 — 12 גולד., גייע לינזען 10—16 גולד. — גרייער מאהן 36 גול. בלוטע 45 גולד. — הירזע-בריין 9.50—10 גולד. הירזע (מאלעש) 5.50—5.60 גול. לינזאמען 14½ גולדען. האנזאמען 10.50—11 גולד. פער 100 קילאָ.

ערבסע פריימ פער 100 קילאגראמם 3 גולדען. —

שפרייטם נייע מעטאדע אום קלייען 30—31.50 גולדען. אלטע-מעטאדע 35—35.50 גולדען פער 10000 לישע-פערצענט.

אינשליט (חלב) 59—60 גול.

צווטשקענמוס (לעקוואר) מיטעל 25 גולד.

צווטשקען, באסניש פאס - וואארע 23.20—26.25 גולדען.

האגיז. גרייסע-טער 39.50—40 גול. וואכס-האגיז 25 גולדען. —

קנאפפערן אינגארישע נייע פריימ וואארע 32—34 גולד. —

וויינשטיין 64.28—66.50 גולד.

נוסע אינגארישע 26 גולד.

ריבאל דאפפעלט - ראפפינירטעס 51 גולד. פער 100 קילאגראמם. —

קלעזאמען אינגארישע לוצערנע 85—90 גולד. פער 100 קילאָ.

צוקער: ראפפינירטער 63½—64½ גול.

וויקען 8.25—9.25 גולדען.

פעסטער שלאכטפיעה-מארקט. בייא דעם אם 22-טען ד. מ. דיעזר אנגעזאלטענען פעסטער וויעה-מארקט וואורדען 2273 שטיק גראס- אונד קליין-פיעה צו מארקטע געבראכט. הייעאן וואורדען פערקויפט: 32 שטיק שטיערע פער שטיק פאן 90 — 135 גולדען. — 590 אכסען דאס פאאר פאן 245—325 גולד. 495 קיהע דאס פאאר פאן 138—228 גול. 101 מעלק-קיהע דאס שטיק פאן 70—160 גול., 31 שטיק בייספעל דאס פאאר צו 116—220 גול., 257 שטיק קעלבער דאס שטיק פאן 18 — 24 גולד., 723 שטיק שאפע דאס פאאר 9 — 15 גולד׳ פייזע פער 100 קילאָ: אכסען-פלייש 47 — 52 גולדען. קוה-פלייש 44 — 49 גולד., קאלב-פלייש 60 — 80 גולד. בייספעל-פלייש 40 — 46 גולד.

שאפפעלל, הייסש-וואללינע 2.60—3.20 גולד. פער פאאר. פערבישע אונד טירקישע 125 — 140 גולד. באנאטער אונד וואלאכישע 150—185 גול. באסניש אונד קראאטישע 115—130 גולד. אללעס פער 102 שטיק.

לאמם-פעללל, הייסשוואללינע 75 גולדען. טירקישע אונד מאצעדאנישע צו 85—95 גולדען. (אללעס פער 102 שטיק.)

הייסע ווייר נאפטרען: פער 56 ק׳ אינגארישע קוה-הייסע 55—56 גול. אכסענהייסע טראקענע 58—60 גול. קאלבפעללע אהנע קאפפע 112—115 גול., מיט קאפפען 90—100 גולד. פער 56 קילאָ. (לאנד-וואארע איינס אום 5 — 10 גולדען בילליגער.) ראפהייסע 5½—10½ גול. פער פאאר.

לעדער, פפונדהייסע 20-קילאָ 98 — 100 גולד. איינמאל פערזעצטע טערצען פאן 13—15-קילאָ 103—104 גולד., צוויימאל פערזעצטע טערצען 16—18 קילאָ 100—102 גולד. דריימאל פערזעצטע טערצען פאן 18—19 קילאָ 104 — 105 גולד. — פיינע קוה-הייסע ברוינע 6 — 7 קילאָ 120—135 גולדען. פער 56 קילאָ.

קאלבלעדער, ברוינעס פריימא 255 — 275 גולד׳ פער 56 קילאָ.

שאפוואללל, אין פאָרינער וואָבע וואורדען פערקויפט, 270 מעטער-צטר׳ בעסערע מיטטעל-טיכוואללען 108—112 גולד. 400 מעטר-צטר׳ מיטטעל איינשוירען 92—102 גולד. 60 מטר-צטר׳ אנד-איינשוירען 70—71 גולד. 80 מעטער-צטר׳ האכפיינע הויטוואללע צו 150—152 גולד. 70 מטר-צטר׳ נעבריגס-צווישוירען צו 98 — 100 גולד. — 150 מעטער-צענטנער טהיים צווישוירען 81—84 גולד. — 200 מעטר-צטר׳ גאָבע גרבערוואללען 46 — 57 גולד. (אללעס פער 56 קילאָ.)

וויעגער פריזע.

ריבאל 52—52½ גולדען. פער 100 קילאָ.
פעטרעלעאום 37 גול. פער 100 ק.
לינגאל 41 גולד׳ פער 100 קילאגראמם.
שפרייטם 31.50 — 32 גולדען צו 10000 לישע פערצענט. —
רעפס קאָפל 21—21.25 גולדען.

וויינצען פערקויפט וואורדען 10000 מעטערצטר. פייזע באנאטער 76—77-קילאָ 12.70—12.95 גולד׳ פער מעטערצטר. —

קאָרן, גרער 70—72-קילאגראמם 10.65—10.80 גולד׳ פער מעטער-צטר.

האפער אינגארישער 8.25—8.50 גול. פער מעטער-צענטנער. —

קוקורוזן באנאטער פער מעטערצטר. 7.25 — 7.30 גולד. —

גערסטע פיטטער 6.20—6.40 גולד.

וויצען-מעהל, נו׳ 0: 26.50—27.50 גול. נו׳ 1 24.20—25.70 גול. נו׳ 2: 23—24 גול. נו׳ 3: 18—19 גול׳ פער מעטער צטר.

קאָרן-מעהל, נו׳ 1: 19—20 גול. נו׳ 2: 17.10—18.10 גולדען פער מעטער-צטר.

הילזענפריכטע: לינזען 20—26 גולדען. ערבסען 12—16 גולדען. באהנען 11—13 גולדען. (אללעס פער 100 קילאָ.)

לאמפא-ציעהונג פאם 23-טען דעצעמבער 1876.

טעמעשוואר	49	11	39	90	48
ווין	30	7	37	47	31
גראץ	47	73	19	30	38

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בריז ריין.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פרוכטע	קוואלידעט פער הקטאליטער	פער 100 קילאגר.
וויצען נייער באנאטער	—	—.—
" "	—	—.—
" "	—	—.—
" "	—	—.—
" "	—	—.—
" "	—	—.—
" "	—	—.—
" "	—	—.—
" שריפס	74.6	12.35—12.50
" "	75.5	12.60—12.75
" "	76.4	12.85—12.95
" "	77.3	12.95—13.05
" "	78.3	13.15—13.25
" "	79.2	13.30—13.40
" "	80.1	—.—
" פנסער נארן	74.6	11.75—11.85
" "	75.5	11.95—12.15
" "	76.4	12.30—12.45
" "	77.3	12.55—12.65
" "	78.3	12.75—12.85
" "	79.2	12.90—13.—
" "	80.1	—.—
" וויינגעגרינער	74.6	12.40—12.55
" "	75.5	12.60—12.80
" "	76.4	12.85—12.95
" "	77.3	13.— —13.15
" "	78.3	13.20—13.30
" "	79.2	13.35—13.45

פרוכטע	קוואלידעט פער הקטאליטער	פער 100 קילאגר.
קאָרן	72	10.30—10.10
נדרפסע פאלא	62	8.55—7.20
נדרפסע פשעזע	62	7 —-6.45
האפער	41	8.20—8.05
קוקורוז באנאטער		6.10—6 —
אנדערע	73	5.90—5.55
הירזע		5.95—5.45

וויצען	פער פיר-יאהר	12.80	
"	"	—.—	
קאָרן	" פריהיאהר	—.—	
קוקורוזן	"	6.85—	
נערסטע	"	—.—	
האפער	" פריהיאהר	8.25—	
	"	—.—	
	" רעפס	—.—	

באללען-מעהל		
נומער	0	25.—
"	1	24.20
"	2	23.40
"	3	22.60
"	4	22.—
"	5	20.75
"	6	19.—
"	7	18.—
"	8	15.—
"	8½	13.—

שפרייטם: אלטע מעטאדע	פערקויפט	33.10
" נייע "	"	30.—

קורז-טאבעללע פאם 23. דעצעמבער

געלד-קורז	קר׳ פל.
וויענער-אגיו	114.60
דוקאטען	5.97
עסטערייך-אונגארישע 8 גולדען באנ׳	
שטיק (20 פראנקס)	10.05
נאפאלעאנדאר	10.05
דייטשע רייכסבאנקנאטען	61.83
20 מארקשטיקע	12.35
פאטיר וועגל	1.54

לאאזע	
1839-ער יאהרגאנג-לאז נאנצע	— 260
רעטטע " פיעטעל	— 260
1854-ער " 4 פערצענטיגע שטאאטס-לאז	105.75
1860-ער " נאנצע	109.75
רעטטע " פיעטעל	117.50
1864-ער לאז צו 100 גולדען	129.29
רעטטע " 50 "	128.25
פאמא רגלנגסלאז	24.25
פרעזבורגער-לאז	12 —
קרעדיט-לאז	163.75
ראגי-לאז צו 40 גולדען	31 —
ראגי-לאזטטס פס אמרים-לאז	92.50
אלגעמיינע לאז	18.75
קעגנשוויטש " צו 10 גולדען	14.25
ראזאלי " " 20 "	14.50
אלגר " " 40 "	29.50
פאלפפי " " 40 "	36.50
ווינדישגراتز " " 10 "	13.50
פאלם-לאז " " 40 "	43 —

לאאזע	קר׳ פל.
וואלצענגרעץ לאז צו 20 גולדען	16.25
סט. גענאס " " 40 "	35.50
פאמאנטליער " " 20 "	— 19
שרעטטער " " 100 "	118 —
דעטטע " " 50 "	60.25
וואלדשטיין " " 20 "	23.75
וויליאמסבורגער " " 20 "	24.75
אנגלישע פרעמענלאז צו 100 גולד.	— 69
דעטטע צו 50 גולדען	— 69
וויענער לאז	— 94

וועדטה-אפזיכטן	
אינגארישע ווייזענקנאלאפזיכטן	73.50
אפטרשיר-באנאטער	— 71
ווייבענגרישע	71.75
נאלגיאשע	82.75
בוקאוויער	— 81
אינגארישע אייזענבאהן-אקטיען	97.50
וויינבערגער-אקטיענגעזעלשאפט	— 71
פאפאריגע דער אינגארישען באהנגעזעלש.	
דיש צו 5 אינגארל פערצענט	85.25
דער אינגארישען דאמפפשיפפאהרט אקט.	
5 אינגארל פערצענט	78.25
דער אינגארישען אלגעמיינען פערזיכערונגס-אנשטאלט צו 5 אינגארל פערצ.	81
פעסט צו 6 פערצענט	—
דער פעסטער דאמפפשיפפאהרט-אקט.	85.25

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1876. Druck v. M. Burian. Marokkanerhof

* (געזונט געגען דאס ווי אי-בער-גע געזעגען). אפט קאממען געזונט גע-גען איינע בעשטימונג. אפ איינער זייט, אפ דער מאן עס קוים עריאטעט העסטע, איינערע לעזער ווערדען זיך נאך עראנגערן, דאס אין דען צייטען-גען עבען דאס אלץ קען מען הייא שטימע געגען ענע בעשטימונג. ערהאבען האבען, דאס אין אנגאר דער איבערטייטש אפ דאס אלץ-ליכען צום ווייגענטיגע נאך אימער גיכט גע-שטאטעט איזט. דיא זאגען געמיין: הערזיך העסטען דיא ווידען מעהר פרייהייט אלס דיא דא-טהאליקען, דא דיא ווידען צו ערלעבען גליכען איז-מער איבערטרעטען אנגעען, גיכט אבער איז דיא דאטהאליקען! — איך עטצט לייפען דיא געזונט געגען דאס ווי אי כער-געזעגען אפ איגער זייט איין, אפ ווערער דיעם אס ווייגסטען צו ערייאטען ווי אר. עס זיגד דיעם דיא שפאר-לאססען. — גיכט ווייגער אלס צוואלף שפאר-לאסען האבען געס-ליך אן דען ווייסטאנ געזונט איינגעריכט, דאסס דאס געזעגען געגען דען ווי אי כער גיכט איינגע-פירט ווערדען מאגיג. דיא גרינדע, ווערלע דיעזע קרעדיט-אנשטאלטען געגען דיא איינפירונג דעס ווי אי כער-געזעגעגס הערפאר העבען, לאססען זיך אין אפגעגרעפען צוואממענלאססען: בייא דעם גראסען געלד-מאנגעל, דער אין איגערעם לאנדע הערשטיט, מיסען יא דיא שפאר-לאסען דען געלד-איגלעגען 7-8 פערצענט צאהלען, ווען גין דיא שפאר-לאסען דיא בייא אן אדר איגע-גלעגנטען געלדער גיכט איזט האהערע אלס 8 פערצענט איסגעבען דירפטען, דא מיסטען זיא אללע נאטירליך איינגעהען. אגר ווא אס ווערע דיעע-פאן דיא פאלגע? דיא לייטע, ווערלע געלד האבען מיסטען, לאנגען זיך גינגעהר גיכט אן דיא שפאר-לאסען ווערדען, ווא דיא דאך אס 10—12 פערצענט אימער געלד ערהערלטען. דיא מיסטען אין דיא הענדע דער ווי אי כער-לעראטהען, ווא אנגען שאנגנגסלאז דאס הענד פאס לייכע געצאגגען ווי-דע. דא דיעגס גין איז דער האגי, דאס דירך איגפירונג איגעס געזעצעגס, ווערלעגס בראס 8 פערצענט אגערגעגגס, דער ווי אי כער גיכט אס-געראטטעגס, זאגדערן אס געגגעגהילע גאך ווע-זענטליך בעפאהרערט ווערדען מיסטע. אגר ווא אס הערגיא גאך דאס שאגסטע; דער שטאגד ווערלעגס ווירדע דירך דיעזעס געזעטץ איגען שארען ער-ליידען, אהגע דעם געלד-בערייפטגגען איגען גיס-צען געבראכט צו האבען. — עטצט ציעהט גאך דער שטאגד פאן דען קרעדיט-גיעשעפטען איגען נשצען. ער הענגט געמליך פאן דען שפאר-לאסען, ווערלכע דיא קרעדיט - געשעפטע פערמיטטעלן, נאטהגעפטע שטיעגען איין, לאסטט ווערלאר דאס

קען הייגגער, ווידע, בייספען אגד מאהאמעדאגגען הערל-פעגד! איין געגיאלטיגר אייגדגגס, לייבע לייטע! ווא-ווילל דיא הייליגע אגגגייזיאן אגס מיר? אגד בין אין ווידע, יא אגד בין איין ווידע לייבע לייטע! (אגטע ע אגטער פאטשיעדענדעס בוכפען) ווי האבען הייטע פסד-אבעגד, הייגד ווגד דיא מעגד. דאס אגס מיין ווייב: דאס זיגד מיגע קגדער אגד עגקעל! ווי זיגד אללע ווידע, גיכט געטיפפט! ווי זיגד קגדע מארגאגגע, ווי קאגגען קגדע אגגגאמעגע ערליגאן אגבערטייטשען האבען, איין נאסער אריטשגגד, לייבע לייטע!!!

איין שאללעגדעס געלעגטער פאן ווייטע דער בייספ-לגגען ווא דיא אגטווארט אגגד דיעע שפאפפערגדע אגג-שפ-אבע.

«אגס גאמען דער הייליגען אגקגגייזיאן (ווגגד ווגגער בייספלגגגען), מאכע דא קגגגע לאגגגע פגרגגשען, דיא האפפ יא עבען בייא אגגגדגגע דערגגקאמגגען דען צאהלגגע אגגד אגגס דערגאבגגעפלעדגגס; דגגגן פערבגגדגגען ווגגד דגגר ווגגן אן אגגגגס אגדערגגן אגגד פאגגגלעגגגן ווגגד-דען, קאמגגס!!

גגן ערהאבגגד זיך דיא מאגגגער שגגד אגגד אגגגגד דגגגגד-מגגגגגן: «ערגגגגגדגגגגג

ערָאבערונג דער טורקייא. מאן גלויבט, דאס יעטצט דיא פערקונדיגונג דער „פרייען מאנשטיטוציאן" אין דער טורקייא דיא הערען פאן דער מאנפ-רעגין איף דאס האכסטע ציפ-ערעגשטעללען ווירד; אבער דיא פינדע דער טורקייא ערקלערען נאך איממער, דאס זאלאנגע דיא מאהאמעדאנער אין דער טורקייא פאן דער „וויללקור אונד פאס פרייען וויללען דער מאהאמעדאנער אבהענגיג זינד, ווערדען עגנע נאך איממערהין אונטערדריקט בלייבען. — דיא טורקייא מיט הייעי פאן דען אי-ווערטיגען מעכטען פערפיללכטעט ווערדען, דאמיט דיא נאך נכט אנדערס האנדעלן אונד דיא פריי-הייט ווידער נכט ריקגעגנג מאכען קאנגן. מיט איינעם „אבער" מאן מיס איך דיא נאטון מאן האבען, דאס דיא לאגע דער מאהאמעדישען איי-וואהנער אין דער טורקייא בלייבענד געבעסערט ווירד — אונד ווען דער נייע גראם-ווייזיר מיט דער איינפיהרונג דער נייען מאנשטיטוציאן שאן אל-לעס גוט צו מאכען גלויבט, אהנע זיך מעהר אין ווייטערע נאכגעבענקייט איינזולאסען, דאן איז שאדע אים דיא גאנצע מאפגעגען. דא זיך קיינע איי-ווייטיגע מאכט מיט דיעזער קלייגען נאכגיב-בנקייט ציפ-ערען געבען קאן. — זא בעהייפטען איך דיא מאנפערונג-ווייטיגען דער טורקייא.

עס צייגט זיך אלזא נאך איממער נכט דיא מאגליכקייט, דאס דיעזע מאנפערונגען דען פריידען ברינגען קאנגן. ריסלאנד, ווערדעם זיך יעטצט דורך סערבען אין דיעזער איינגאלטונג פרייגע צו ווייס אין אפריקא, מאן מעהר קיינען פרידליכען ריקצג נעהמען אונד זיין צייל בלייבט נאך ווא אף: דער פרייע נעגען דיא מאהאמעד-דאנער אונד ווידער דער טורקייא.

פערשידענע ניאיגקייטען.

(אין דעם יידישען עלט-קאנגרעסס אין פאריז.) נאך אים-מער בעשעפטיגט מאן זיך אין אללען קרייזען מיט דען פערהאנדלונגען דעם יידישען „עלט-קאנגרעס-סעס אין פאריז, זעהר מערקווירדיג איז דיעזע אין פלאן, דער פאס פרעזידענטען דעם קאנגרעס-סעס, הערען אדאלף קרעמיעו. דער בעגנגנג זיך דיזבאיס נכט מיט איינער „יידען-קאנגרעסאציאן" — איא זאלכע ביא אים אונד אין אנדערן שטאאטען ערפאלגטע. פאן דער נעהע בעטראכטעט, זעהט מאן דענן אייך, דאס אין דען מיטטען שטאאטען גיר דיא „יידען קאנגרעס יידישער, נכט אבער אייך דאס „יידענטום". ווי האבען יאהל אללע רעכטע דער שטאאטס-בירגער, ווען אין פאלאסט לעבענדיג אינגעזעסען ווערדיג? דאס ווא איינע פרגע; דענן פאן דיעזער אינגווייציאן קאנגגט מאן מיט רעכט אונגן; בל נאות לא שיבון ווא ישוו מעדי עיזיק אונד ליידענשאפט נכט „ווערדיג דיא יעגנע צום לעבען. — — —

אם צווייטען טאג-אבענד דיעגס פסח „ווערדיגאלטע ווי אין דער אינגעזעלל אינגעפאלל אים הייזע דעם בעריהמ-טען יידישען אינגעגס ווארמה. דיעזער ווארמה נעראגטע ווארד נכט צו דען נעלעגענהייטען אינגען אין שפא-גיגן דענן דאמארם. ווארנאך דיא אינגיגא-קונגס אייף אינגער ערדיגונגען שטופט; אבער ער ווארד אין נוש-דערגיגער אלטער דיזלאמאר מאנן. דער בייא דער בע-הארלונג דער קראנקען קיינען יגלייכאנס-אינשטיטוט קאנגגט. אים ווארד עס אללעס אייגס. אב דער קראנקע ווירד בייגס אדער מאהאמעדאנער אייגס. ער פיהלדעט ערגעס נעגעמיגער ווייגע פפליכט אלס אינגס. דעסהאלב ווארד ער אייך בייא אללען יידען אונד נכט-יידען ווערד בע-לייבגט. ווארנ נון אייך דיא נכט-יידישען ווייגע ווערד פע-דאפפנן דאס.

דער יידען-אינגס ווארמה נאב דען פרד נכט אין פרבינדונגגס ער ווארד דא אפפנגערונגס יידע אונד דען יידען ווארד עס נאך דאמארם נכט פרבאגגען אידרע יידישען נגבאגגט אפפנגערונגס צו בעפאלגען. נור דיא מארגאנגן, ווערלגע נעשיפט ווארגן ווארדען מיט דעם פיעד-שארע בעשטראפט. ווארמה ווא בייא דער אינגאבונג אייגער יידישען ווייגע ווערדיגונגס ווארדיגט.

ווארמה ווארד נון אים קייגע ווייגע פאמיליע, ווייגע גישע רעגיערונג אייף דען יידישען קולטוס אייגען בערעכטיגען אייפפלוס איבען קאנגגט! דייגע, ווא זיא נכטס הערגעבען, אייזט איהגען דיא יידישע רעליגיאן אין „דאדן אים אייגע". ווא ווירדע עס ערסט זיין, ווען זיא דיא יידישע רעליגיאן ערהאל-טען מיסטען אם שיגט אונס דארהער אם בעסטען, ווען מאן זאלבען רעגיערונגען אידר גע ל ד לאסט, ווערדענד ווי אונס אללען אינזערע קולטוס-בערוגפנסס דעקען! אונזערע ווייגען דאבען אין שפריכווארט: לא מעוקר ולא מרובש, איך ווילל פאס שטאבעל דער ווילדען בייגגע נכטס ווייסען, לעבער שענקע איך אידר איך אידרען דאגג!

(ר יא ג ע ל ד - נ א מ ה א ין דער אינגארישען שטאאטס-דאמס א.) עס איזט געווייס דייגע איבערראשענדע נייאיגקייט, ווען דיא צייטונגען מיט דער מעלדונג אייפטרע-טען, דאס אין אינזערען שטאאטס-דאמס אייגע „גייסטיגע פיגסטערניס" הערשטיג. דער פינאנג-מיניסטער סעלל זאה יעדאר שאן אים פאריגען מאנאטס אין דאס אלסבאלד אייגע גראסע געלד-פערלעגענהייט איינטרעטען ווערדע. נון דאבען ווי אבער נאך זאגענאנגגע „ענגטע-שיגע אים בעטראגג פאן 40 מיללאגען; דיא נאך נכט איס-געגעבען ווארדען. דייגע ווארגט מאן עס נכט, דיעזע ענגטע-שיגע איף דען געלד-מארקט צו בריגגען; דא איבערראל גראסע געלד-קראפפהייט צו פערשפרען איזט. הערר סעלל ווארלגט דארהער דיעזע ענגטע-שיגע ביא דער „ווייגער קרעדיט-אנשטאלט בים דיעם הייזע. דארטשלאג אים 30 מיללאגען פערזעטצען, אינגלייכבערווייזע ווארל-טע מאן דא פאן דיעזעם לייה-געשעפט נכטס דארען. הערר פאן סעלל „ענרעטע זיך הייערייף אן איינגע פארווער באגג-הייזער. דא הערטע מאן פערלייכט דאס געשעפט געמאכט: אללען מאן פערלאנגט איבער 10 פראצענט. הערר סעלל „אגגט עדאר נכט, דייגעם טייגערע לייה-געשעפט איף איינגע פערגאנגט-ווארלבקרים אבגיגלעסגן. ער דארבגט זיך: „עטצט עבען אידע איין געזעטץ אין פערדאנדלונג, דאס גיר 8 פראצענט אלס גע-זעטצלידער צינז אנערקאנגט ווערדע. ווא אללטע איר אלזא איבער 10 פראצענט צאהלען אונד דען אינגאדישען שטאאט אין איין „אוכער-געשעפט הייגגשטרצען! אין פאלגע דייגעם אינשטאנדעם דאס הערר סעלל אללע גראסערען לייה-פראגג פאראייגיג אייגגעבען. ער „ווייזד זיך אייף דיא בעשאפפונג קלייגער סומען בעשרענקטן מיסטען, דאמיט דער שטאאט גיר, ווא מאן צו זאגגן פפלעגט, פאן אייגעם טאגג אייף דען אנדערן, צו דעבען האבען.

פאלליעטאן.

דער שטערן-זעהער.

(32 פארזעצונג.)

„הייליגער פאטער! (דייע אבאלאפיא) איזד קענגג יא דען יודען-ארגס ערמה. ער איזט איין אלטער לוזי-שער ארגס, אונד דאבייא איין נשמעיצער מאגן. ער מיינט עס גיכט זא אזו, ווא ער „ווייג צייגגט לוזשען לאכט ווא-צו מיט אייגגם אלגען שטייגען? ער צייגט מיר ווארזיגי-ליך, דאס איך מיינען אלטען גלויבען פערלאסטן האבע."

„פערגער ערצעהלטע מיר דייגע מאנ (יאנגע דער אינקווייזיטאר), דאס דיר דער יודען-ארגס ערמה דיא מישפהייליגג מאכטע עס ווייגע הערגער אייס גראנאדא איין שטערן-ווערגר נגקאגגגר, דער דא אין מאהאמעדאנער אונד יודען צו אייגגר יגיאליציאן נגגגגן דיא קאטהאליקען אנשטיפטען אונד דיא אים אינקוי-זיציאנס-קערקער גגפאנגגגגן הערגער בעפייגען ווארלדע?

אבאלאפיא ערבלאסטע, ער קאנגגט נכט בעגייפען, ווא דיא מאנד יגגגן מישפהייליגג, ווערלגע אין דיין הערבע-אישער שפראכע ערפאלגגט פערשטערגן קאנגגט.

„ווא אזד נון יגגגן (יאנגע דער גראם-אינקווייזיטאר צו דען איבערגגגן גיסטליכען) אייס אבאלאפיא מארטיגבלאסס גגגגגען. דיא גגגגגגגלטע פארבגט אייגגן ווארדען. דיא גגגגגגגלטע פערבגט אייגגן אין דאס אייגגע אייגגן אייגגגגגג